

SOCIALMINISTERIET

Folketingets Socialudvalg

Departementet

Holmens Kanal 22
1060 København K

Dato: 13. juni 2006

Tlf. 3392 9300
Fax. 3393 2518
E-mail sm@sm.dk

JLO/ J.nr. 20-1353

Under henvisning til Folketingets Socialudvalgs brev af 31. maj 2006 følger hermed – i 5 eksemplarer – socialministerens svar på spørgsmål nr. 215 (SOU Alm. del).

Spørgsmål nr. 215:

”Ministeren bedes oversende sit talepapir fra samrådet den 31. maj 2006 om samrådsspørgsmål L, M, N, O og P (forholdene på plejehjem).”

Svar:

Hermed oversendes talepapir fra samrådet den 31. maj 2006.

Eva Kjer Hansen

/Charlotte Markussen

Bilag vedlagt:

Talepapir

Socialministerens talepapir til
SOU alm. del – spm. L, M, N, O, P
Samråd 31. maj 2006

Det talte ord gælder

Udvalgets ønske om at drøfte forholdene for ældre i hjemmeplejen og på landets plejehjem, udspringer jo af sagen om Fælledgården i København, hvor Danmarks Radio kunne dokumentere nogle helt uacceptable forhold for beboerne.

Jeg synes det var rystende at se eksempler på, hvordan beboerne blev behandlet. Der var forskellige situationer, som var stærkt kritisable, men især hæftede jeg mig ved den måde, der blev talt på i visse af klippene. Det var kendetegnet ved manglende respekt og forståelse for mennesker, som var dybt afhængige af hjælpen fra medarbejderne.

Jeg har modtaget svar på den redegørelse om forholdene på Fælledgården, som jeg bad kommunen om i sidste uge. Den viser blandt andet, at Københavns Kommune har iværksat en række ledelsesmæssige initiativer og indskærpet over for ældrechefer og plejehjemsledere, at kulturen og omgangsformen skal være anstændig.

Tilsynsrapporterne fra Fælledgården viser også – modsat det indtryk man har fået i medierne – at der rent faktisk har været påpeget forhold, som kan gøres bedre. Men det har så ikke været så kritisable forhold, som det vi så i DR-udsendelsen. Derudover har sagen konkret ført til, at Københavns Kommune undersøger forholdene på deres ca. 60 plejehjem.

Selvom vi i den forløbne uge desværre er blevet præsenteret for flere ubehagelige sager, så mener jeg, at ældreområdet som helhed fungerer godt, og at mange medarbejdere hver dag yder en rigtig flot indsats for at skabe en god og tryk hverdag for de ældre. Det er et indtryk, som mine mange positive oplevelser med besøg på plejehjem rundt om i landet har bekræftet.

De ældre og deres pårørende skal have den tryghed, at de danske plejehjem altid vil give den nødvendige pleje og omsorg, uden at gå på kompromis med kvaliteten.

Sagen giver mig grund til at få undersøgt, hvordan det ser ud andre steder i landet, og om vores tilsyn med plejehjemmene virker efter hensigten. Jeg vil blandt andet have afdækket, hvor ofte tilsynsrapporterne påpeger problemer, og om tilsynsrapporterne indeholder tilstrækkelig information til, at kommunen kan reagere på fejl og mangler. Jeg synes også det er væsentligt at få inddraget bruger- og pårønderådernes opfattelse af forholdene.

Plejehjemsbeboerne, som en stor del af debatten har koncentreret sig om, hører til blandt de svageste ældre. Derfor skal der tages særlig hånd om deres pleje.

Og lad mig slå det fast allerede nu, at ansvaret for ældreplejen, det ligger i kommunerne. Jeg har, for nu at svare på Villy Søvnalds spørgsmål, ansvaret for de overordnede rammer. Men selve udfyldelsen, de konkrete beslutninger, de ligger i kommunerne. Det er kommunalbestyrelsen, der skal træffe beslut-

ning om serviceniveau og sørge for, at der er tilstrækkelige ressourcer og tilstrækkelig tid til at give ældre den hjælp, de har behov for.

Det er også et kommunalt ansvar at sikre, at personalet har rimelige arbejdsvilkår, så de kan give de ældre den pleje, de har krav på.

Hjælpen til de ældre skal afspejle den enkeltes behov, og der skal være afsat den fornødne tid til at løse opgaverne ordentligt. At indføre en minimumsstandard for plejen ser jeg ikke som en farbar vej til at sikre de svageste ældre. Tværtimod vil det jo indebære en risiko for, at det i stedet bliver til maksimumsstandarder for, hvad borgerne kan modtage.

Ved at diskutere minimumsstandarder vil man bryde med det fundamentale princip, at der skal ydes hjælp efter en konkret individuel vurdering. Og dermed risikerer man i virkeligheden at gøre skade frem for at hjælpe borgerne til at få, hvad de har brug for.

Vi skal derimod fastholde kommunerne på deres ansvar for, at der er sammenhæng mellem det fastsatte serviceniveau, de afsatte ressourcer, afgørelserne og den leverede hjælp.

For at sikre sig, at hjælpen opfylder sit formål, skal kommunalbestyrelsen føre tilsyn med, at afgørelserne følges. For de svageste grupper – som plejehjemsbeboere jo er – er denne tilsynspligt skærpet. Kommunalbestyrelsen har også pligt til at følge op, så eventuelle fejl og mangler bliver rettet op.

Som myndighed har kommunalbestyrelsen ansvar for at føre tilsyn med plejehjemmene. Det er væsentligt, at ansvaret for at reagere på fejl og mangler forbliver hos den ansvarlige myndighed. Men allerede i dag er der mulighed for at lade private udføre tilsynet. Der kan dog ikke være tale om, at plejehjemmene kan føre tilsyn med eller kontrollere sig selv. Så tilsynet er allerede uafhængigt.

For regeringen er det helt afgørende, at plejen leveres på en måde, der viser respekt for de ældres forskellige ønsker og behov. Samtidig skal der være gennemsigtighed og klarhed om, hvilken service, man kan få, og hvordan man klager, hvis man ikke får den rette behandling. Det er der sikret gode muligheder for.

For det første skal kommunen udarbejde kvalitetsstandarder for personlig og praktisk hjælp og for genoptræning. Det er et vigtigt redskab, som blandt andet sikrer, at de ældre og deres pårørende kan få indsigt i, hvilken hjælp, de kan forvente sig fra kommunen.

På de enkelte plejehjem skal der desuden udarbejdes plejeplaner, som skal sikre en individuel tilrettelæggelse af hjælpen med fokus på ressourcer, færdigheder og livsmønstre. Plejeplanerne kan også give brugere og pårørende bedre information om, hvilken hjælp den enkelte skal have.

Og så vil jeg også nævne, at vi jo har indført plejetestamenter, der giver bedre mulighed for, at man kan få en pleje, som respekterer den enkeltes ønsker og behov. Med et plejetestamente kan man på forhånd tilkendegive sine ønsker til plejen, sådan så hvis man

fx udvikler en demenssygdom, mister evnen til i fremtiden at udtrykke sine ønsker og behov, så er det allerede beskrevet, hvad man lægger vægt på i forhold til plejen.

Desuden har vi i den sociale lovgivning en række råd til at varetage de ældres interesser og formidle de ældres synspunkter. Bruger- og pårørenderåd er obligatoriske på plejehjem og skal inddrages ved fastlæggelsen af retningslinierne for det daglige liv på plejehjemmet ifht. kostplaner, arbejdsrutiner, aktiviteter m.v. De har også ret til at kommentere på tilsynsrapporterne. Der skal også være ældreråd i alle kommuner. De skal rådgive kommunerne om ældrepolitiske spørgsmål og formidle synspunkter omkring de ældre.

Og endelig har vi et klagesystem for de ældre med blandt andet klageråd, som skal drøfte, vurdere og videreformidle klager over afgørelser om hjemmehjælp og aflastning. I tillæg hertil fører statsamterne et retligt tilsyn med de kommunale myndigheders forvaltning af reglerne.

Så rammerne - de er i orden. På ældreområdet har vi i dag et system for både inddragelse og kontrol, der i vidt omfang skal sikre, at den enkelte ældre får en god pleje, og at kommunerne løser deres opgaver i overensstemmelse med lovgivningen.

Så jeg synes, at vi på mange måder har opbygget et fornuftigt system på ældreområdet. Et bredt flertal af folketingets partier har ønsket at styrke borgernes retssikkerhed, og det er sket. Men som jeg indledte med, er jeg ikke afvisende over for eventuelt at ændre på tilsynsreglerne, hvis det kan gøres bedre.

Jeg vil dog advare mod at tro, at man kan kontrollere sig ud af den her slags sager. Det ville være at foretrække, at de kunne undgås ved at forebygge, at situationen opstår.

Jeg mener, at sagen om Fælledgården viser, at det i høj grad handler om god ledelse med vægt på de rette værdier i arbejdet. Ligesom et personale med de rette kvalifikationer til at passe meget plejekrævende ældre er afgørende for at sikre en god kvalitet i ældreplejen.

Det vil samtidig være medvirkende til at skabe mere attraktive arbejdspladser på et område, som har stor udskiftning af medarbejdere.

I den forbindelse er en autorisationsordning af social- og sundhedspersonalet ikke vejen frem efter min opfattelse. For det første bidrager en autorisation ikke i sig selv til en opkvalificering af personalet. For det andet kan man ikke så at sige blåstempe sig til en attraktiv sektor. Det handler i højere grad om at sikre et godt arbejdsmiljø og få tilbud om løbende at kunne udvikle sine kompetencer.

Udvalget har spurgt til udviklingen i antallet af ansatte i forhold til antal beboere de seneste fem år. Den type data er ikke tilgængelig. Antallet af beskæftigede opgøres under et på ældreområdet. Ofte har kommunerne integrerede ordninger, så det samme personale kan udføre opgaver såvel i plejeboliger som i eget hjem. Derfor opgøres antallet af ansatte i plejeboliger ikke særskilt. Men jeg kan oplyse, at

antallet af fuldtidsbeskæftigede på ældreområdet har været stigende i perioden fra 2001-2005.

Fra regeringens side prioriterer vi ældreområdet højt. Da regeringen tiltrådte i 2001 fik ældreområdet et løft på 500 mio. kr. hvert år. I 2006 har vi lagt yderligere 500 mio. kr. årligt oveni. Så alt i alt bliver ældreområdet derfor nu tilført 1 mia. kr. mere om året.

Vi har samtidig gennemført en plejeboligaranti, der sikrer, at ældre skal vente max. to måneder på en plejebolig.

Og for at styrke kvaliteten af den pleje, de ældre modtager, har regeringen igennem de sidste år iværksat en række uddannelses tilbud, som skal styrke den faglige opkvalificering af ledere og medarbejdere i ældresektoren.

Uddannelses tilbuddene fokuserer på organisering og tilrettelæggelse af plejen, men også i høj grad på at opkvalificere plejepersonalets faglige kompetencer. Det spor fortsætter vi af i den kommende tid, bl.a. ved at igangsætte udviklingen af en lederuddannelse på institutionsniveau. Uddannelsen vil også være beregnet på plejehjemsledere i både offentlig og privat regi.

Jeg vil i den kommende tid også se på behovet for at understøtte en mere systematisk kvalitetssikring på plejehjemmene ved at skabe større gennemsigtighed. Det skal ske ved at øge muligheden for at sammenligne informationer om de enkelte plejehjem inden for og på tværs af kommunegrænser. Udover at blive et helt nødvendigt ledelsesværktøj vil det også være

et centralt element, når borgerne skal vælge, hvilken plejebolig, de gerne vil bo i.

Så fra regeringens side fastholder vi vores høje prioritering af området. Vi ønsker en fortsat kvalitetsudvikling på plejehjemsområdet. Ældre med behov for hjælp har krav på ordentlig behandling.

Så regeringen løfter sit ansvar og prioriterer de ældres ve og vel højt - nu gælder det om at sikre, at alle kommuner også løfter deres del.